

4. Бібен І. А., Сосницький О. І., Зажарський В. В., Сосницька А. О.. Санітарна якість молока корів з негативним результатом рутинного бактеріологічного дослідження на *Mycobacterium bovis*. Науково-технічний бюлетень Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок і Інституту біології тварин / Випуск 23, № 1, Львів, 2022. - С.30-36.

5. Tkachenko, A., Davydenko, P., Zazharskiy, V., Brygadyrenko, V. Biological properties of dissociative L- and other forms of *Mycobacterium bovis*. Biosystems Diversity [Internet]. 2016 Aug 27;24(2). Available from: <http://dx.doi.org/10.15421/011644>

УДК 619:616.995.1:598.1

ОКСІУРОЗ РЕПТИЛІЙ

Запека І. Є., кандидат ветеринарних наук, асистент iryana.zapeka@gmail.com

Панікар І. І., професор, доктор ветеринарних наук vetmed2010@ukr.net

Одеський державний аграрний університет

Поширеність збудників оксіурозу серед рептилій становила 14,75 %, середня інтенсивність інвазії $4,46 \pm 0,88$ відповідно. У 11,47 % тварин оксіуроз перебігав як моноінвазія і лише у 3,28 %, як змішана інвазія. Необхідно проводити регулярні дослідження щодо ендопаразитів рептилій, які утримуються в неволі з метою своєчасного лікування та профілактики, зокрема і оксіурозу.

Ключові слова: рептилії, оксіуроз, діагностика, екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії.

Поряд з іншими екзотичними тваринами, рептилії сьогодні вважаються популярними домашніми тваринами у всьому світі. Незважаючи на те, що було отримано багато інформації щодо внутрішніх хвороб та хірургії цих тварин, мало відомо про їхню паразитологічну фауну, зокрема і збудників оксіурозу. Так, оксіуроз надзвичайно поширені серед рептилій та становить один з найбільших відсотків зараженості цих тварин у приватних і зоопаркових колекціях в усьому світі [1-6], то ж питання його своєчасної діагностики, лікування та профілактики є надзвичайно актуальними.

Мета: дослідити поширеність збудників оксіурозу у рептилій, які утримуються у «Центрі порятунку рептилій», м. Мюнхен, Німеччина.

Матеріали і методи. Дослідження виконані на базі лабораторії кафедри експериментальної паразитології факультету ветеринарної медицини

Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана, м. Мюнхен, Німеччина. Досліджено зразки фекалій від 61 рептилії (ряду *Squamata* та *Testudines*) в період з вересня по листопад 2022 р. за загальноприйнятими методиками [4,5]. Мікроскопію матеріалу проводили з використанням мікроскопу «Zeiss», збільшення $\times 100$, $\times 200$ та $\times 400$. Визначали екстенсивність інвазії (EI) та інтенсивність інвазії (II). Результати досліджень опрацювали статистично з використанням комп'ютерних програм «Excel».

Результати дослідження. За результатами проведених паразитологічних досліджень встановлено, що поширеність збудників оксіурозу серед рептилій становила 14,75 % і середня інтенсивність інвазії $4,46 \pm 0,88$ відповідно. У 11,47 % тварин оксіуроз перебігав як моноінвазія і лише у 3,28 %, як змішана інвазія (*Strongyloides spp.*+*Oxyuris sp.*; *Meteterakis sp.*+*Oxyuris sp.*). Клінічних проявів оксіурозу у інвазованих тварин не виявлено, що ймовірно пов'язано з оптимальними умовами утримання рептилій. Нами не було виявлено суттєвої кореляції між статтю, вагою, розміром господаря та екстенсивністю та інтенсивністю інвазії.

Отже, копрологічні дослідження щодо виявлення ендопаразитів повинні бути обов'язковими перед тим, як рептилій передадуть новому власнику або державним чи приватним зоопаркам. Необхідно проводити регулярні дослідження рептилій, які вже утримуються в неволі, і, якщо діагностовано паразитарні інфекції, зокрема оксіуроз, слід розглянути можливість застосування відповідних ліків або альтернативних засобів гігієни для покращення та підтримки здоров'я окремої інвазованої особини чи популяції [1-6]. Також необхідно продовжувати подальші детальні дослідження щодо патогенезу та імунології за оксіурозу у рептилій, які утримуються в неволі.

Висновки. Нематоди родини *Oxyuridae* є найбільш поширеними гельмінтами, що зустрічаються у рептилій. У цьому дослідженні збудники оксіурозу виявили у 14,75 % обстежених тварин, середня інтенсивність інвазії $4,46 \pm 0,88$ відповідно. У 11,47 % тварин оксіуроз перебігав як моноінвазія і лише у 3,28 %, як змішана інвазія (*Strongyloides spp.*+*Oxyuris sp.*; *Meteterakis sp.*+*Oxyuris sp.*). Необхідно здійснювати постійний моніторинг щодо шлунково-кишкових паразитів рептилій, які утримуються в неволі.

Список використаних джерел.

1. Дашченко С. О., Семенко О. В. Кишкові гельмінтози рептилій кийвського зоопарку (поширення та заходи боротьби). *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва*. 2017. Вип. 273. С. 286-291. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_vet_2017_273_42

2. Стоянов Л. А., Богач М. В. Діагностика оксіурозу бородатих агам (*Pogona vitticeps*). *Аграрний вісник Причорномор'я*, (91), 122. вилучено із URL : <https://abbsl.osau.edu.ua/index.php/visnuk/article/view/42>
3. Beck W., Pantchev N. *Praktische Parasitologie bei Heimtieren. Veterinärmedizin. Schlütersche*, 2012. P. 384.
4. Rom B, Kornaś S, Basiaga M. Endoparasites of pet reptiles based on coprosopic methods. *Ann Parasitol.* 2018;64(2):115-120. doi: 10.17420/ap6402.142. PMID: 29983023.
5. Schmäschke R. Die koproskopische Diagnostik von Endoparasiten in der Veterinärmedizin. Schlütersche, 2013. P. 152.
6. Wolf D, Vrhovec MG, Failing K, Rossier C, Hermosilla C, Pantchev N. Diagnosis of gastrointestinal parasites in reptiles: comparison of two coprological methods. *Acta Vet Scand.* 2014 Aug 12;56(1):44. doi: 10.1186/s13028-014-0044-4. PMID: 25299119; PMCID: PMC4198911.

УДК 636.7.082.45:616-071:57.083.3

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ІМУНОГРАМ У СУК ЗА ЕСТРУСУ

Кириченко В.В., аспірант nika.kirichenko96@gmail.com

Брошков М.М., д.вет.н., професор. mr_m_m@ukr.net

Одеський державний аграрний університет

Репродуктивна фізіологія псових унікальна порівняно з іншими видами ссавців. Зокрема, репродуктивний цикл самок псових характеризується тривалими періодами проєструсу та тічки, за якими слідує обов'язковий дієструс і тривала бездіяльність яєчників (анєструс) [1].

Існує багато факторів, що призводять до порушень статевого циклу у сук [2]. До таких факторів також відносять адекватну взаємодію між ланками місцевого (слизової оболонки репродуктивних органів) і загального імунітету в організмі суки та між імунною та ендокринною системою [3].

З'являється все більше доказів того, що міжімунні взаємодії, а також імунно-ендокринні взаємодії створюють складну мережу імунної регуляції, яка забезпечує виживання плоду в матці матері [4]. Цей баланс ґрунтується на складній популяції імунних клітин, що складається, з макрофагів, природних клітин-кілерів (НК), В- і Т-лімфоцитів, що регулюються місцевою та системною передачею сигналів, включаючи ендокринні порушення і змінюється під час прогресування вагітності.

Метою наших досліджень було встановлення динаміки показників клітинної ланки адаптивного імунітету протягом єструсу у собак.